

**JAN
BERDYSZAK**

**obszary
koncentrujące**

2
Teksty w katalogu: Jan Berdyszak

Fotografie:

Brunon Cynalewski 2, 3, 5, 6, 7, 8

Teresa Fitzner 1

Andzrej Polakowski 4

Opracowanie graficzne katalogu
i afisz: Grzegorz Nowicki

Redakcja: Irena Klisowska-Filipczuk

Scenariusz i opracowanie wystawy:
Jan Berdyszak

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH
JELENIA GÓRA

UL. 15 GRUDNIA 8 • PAŹDZIERNIK-LISTOPAD 1983 • TEL.: 266-69

Z myślą o wywoływaniu, ułatwianiu i wzmacnianiu koncentracji szeroko pojętej powstały **OBSZARY KONCENTRUJĄCE**. Przeznaczenie ich do tej służebnej, pomocniczej a i tym samym najprostszej funkcji powoduje, że są one pozbawione sugestii, które powodowałyby świadomościowe refleksje symboliczne, syntaktyczne czy konkretystyczne — właściwe realizacjom artystycznym.

OBSZARY KONCENTRUJĄCE są założone jako inicjacja prowadząca do samokomunikowania się.

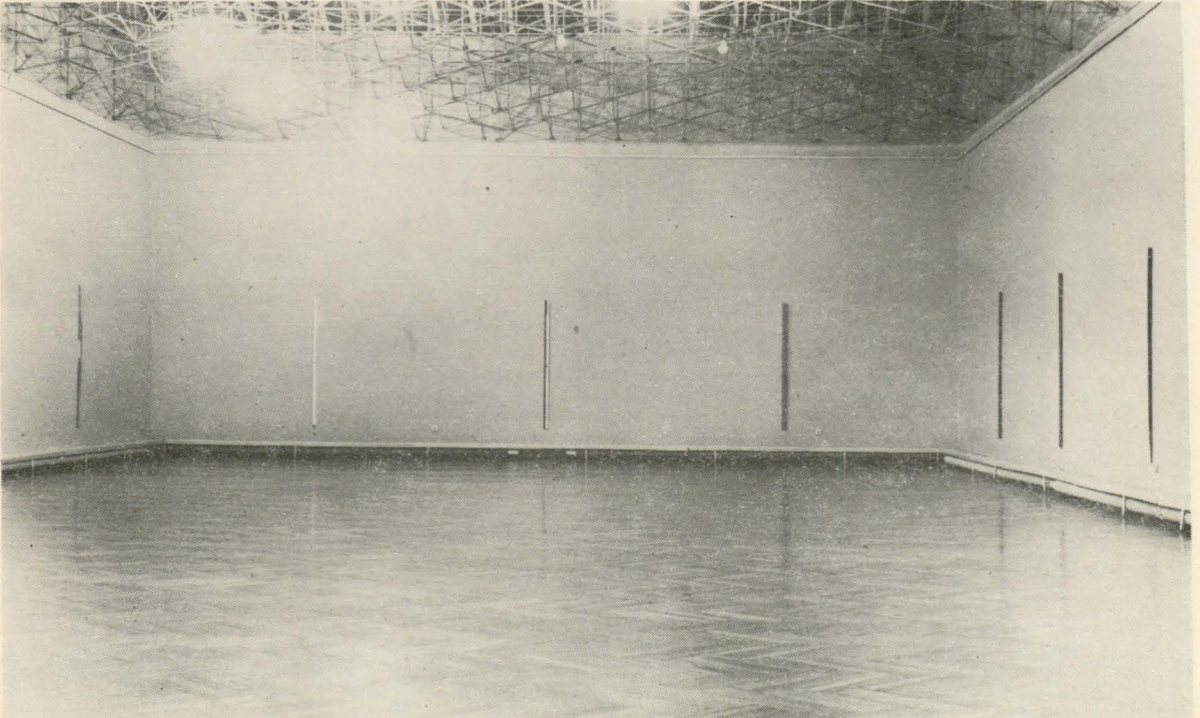
O ile **OBSZARY KONCENTRUJĄCE** mają być pytaniem o coś, to są one pytaniem o samą koncentrację i jej przedintencjonalne osobowościowe występowanie.

OBSZARY KONCENTRUJĄCE zostały przeznaczone dla dwóch rodzajów funkcjonowania:

dla człowieka **SIEDZĄCEGO** lub pozostającego we wnętrzu oraz dla **STOJĄCEGO** lub chodzącego.

Powstały w latach 1973—80.

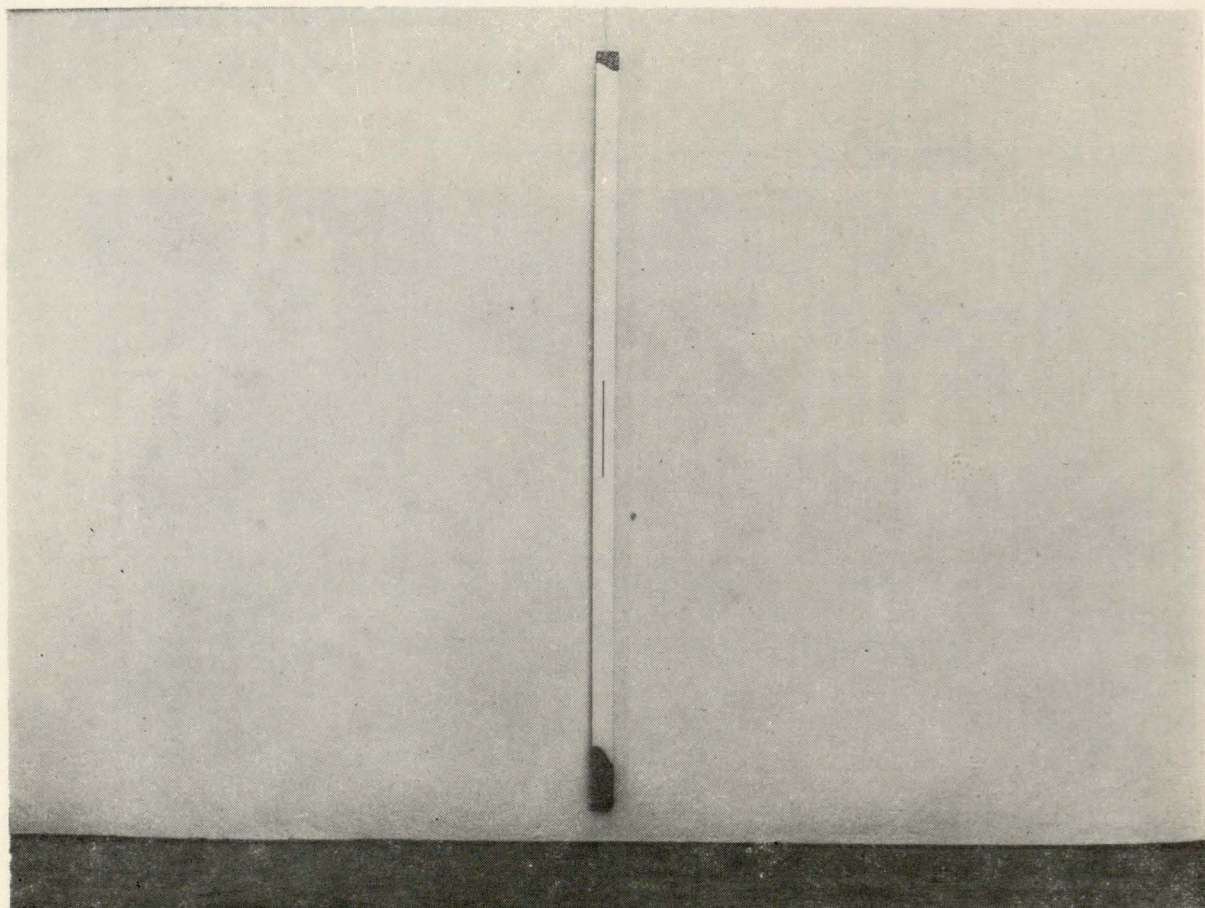
1. OBSZARY KONCENTRUJĄCE 1982 BWA POZNAŃ

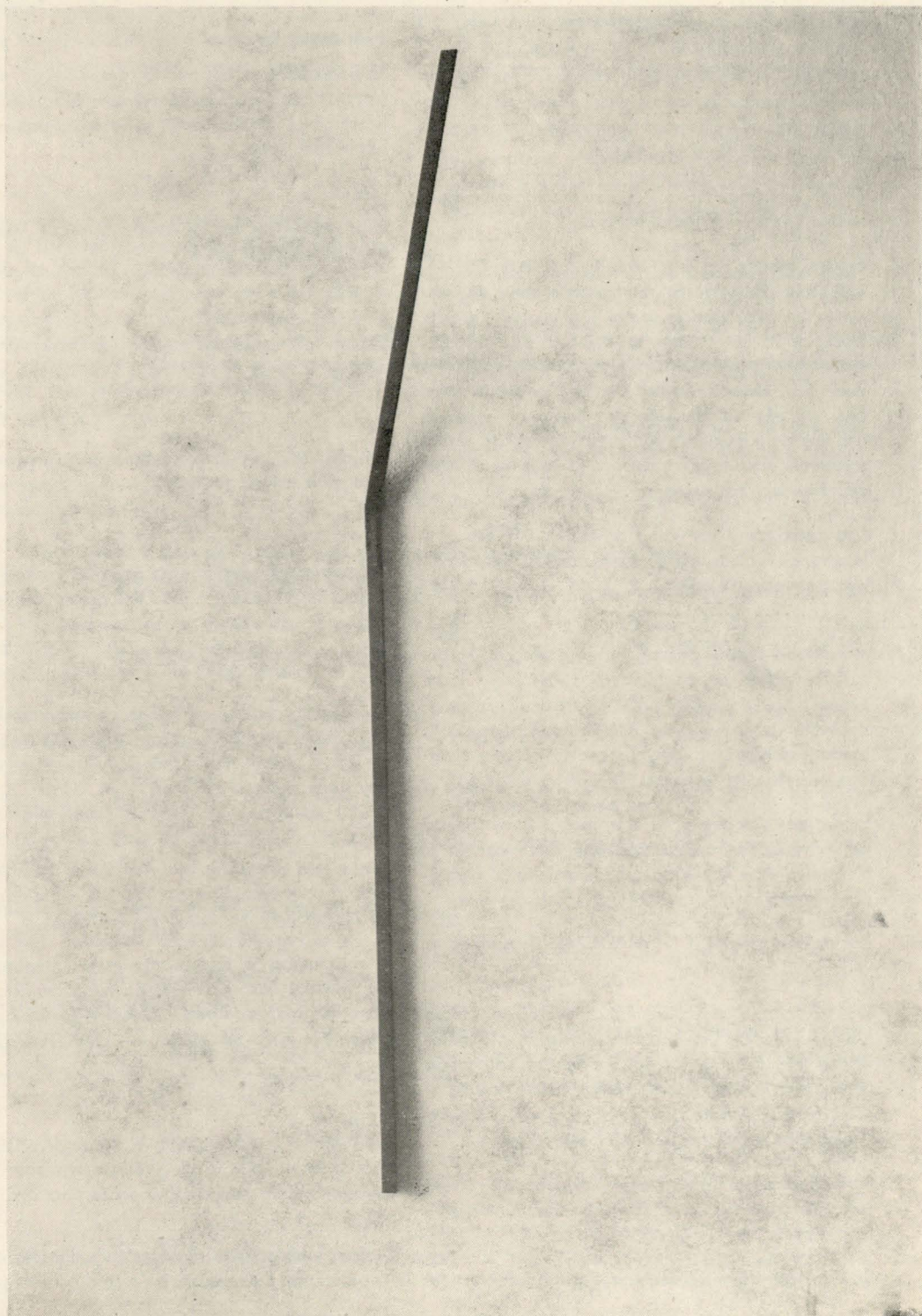
OBSZARY KONCENTRUJĄCE DLA STOJĄCYCH I CHODZĄCYCH

1. OBSZAR KONCENTRUJĄCY VII 1977—78
plyta akryl 180×12 (2x)
2. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XI 1977—78
plyta akryl 180×12 (2x)
3. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XV 1977—78
plyta akryl 180×10
4. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XVII 1977—78
plyta akryl 180×13
5. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XIX 1977—78
180×6,5 deska akryl
6. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XXIII 1978—79
180×2,4 deska akryl
7. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XXV 1978—79
deska akryl 180×14,3
8. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XXXVI 1979—80
deska akryl 180×4,4
9. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XLI 1979—80
deska akryl 180×5
10. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XLVII 1979—80
deska akryl 37×6; 88×6

2. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XLI 1979—80

3. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XL 1979—80

Jan Berdyszak
1979

Sztuka w przeciwieństwie do filozofii nigdy nie stwarza możliwości do „uporządkowania” jej na „FIZYKĘ” i „METAFIZYKĘ”. Sztuka z natury pozostała wartością całościową nawet wtedy gdy deklarując np. uchwytną konstruktywność, nie sytuuje się jednak w niej jedynie.

(Przez całościowość rozumiem szczególne wyróżnienie (poczucie) jednorazowości).

Sztuka zawsze chciała być, była i jest POZNAWANIEM. Poznawanie w przeciwieństwie do poznania bez względu na to czy jest oparte o przedmiot, sytuację, działanie, dziejąc się, energię, wielorodność rzeczywistości czy jednorodność języka lub abstrahowania analogicznego, a więc bez względu na jakąkolwiek wielość czy jedność, nie rozdziela wartości konkretystycznych od agnostycznych czy innych traktując je jako świadomie aprobowaną naturalną potencjalność.

Ład zewnętrzny jest albo wymuszeniem albo tolerowaną koniecznością dotąd, dokąd uniemożliwia potrzeby kreacyjne.

W poznawaniu nie ma ładu — istnieją natomiast jego tęskne poszukiwania, dlatego najważniejsze wydaje się odczuwanie wielości bez ładu, prowadzące do możliwości stwarzania przerw w poczuciu rzeczywistości, które może pozwalają inaczej spojrzeć na dotychczasowe pojęcia i poczucia bytów i istotności.

Używając określenia — spojrzeć — nie myślę oni o widzeniu, ani o mówieniu czy widzeniu a o komunikacji czy autokomunikowaniu z pomiędzy nazywalności i rozpoznawalności.

Rozumieć to mniej, DOŚWIADCZAĆ i rozumieć to więcej.

Doświadczenie w odróżnieniu od doświadczenia nie pozwala na powtarzanie zjawiska, nie sprowadza się więc tylko do elementów, procesów uchwytnych i wartości ale równocześnie jest jeszcze niemożliwością określić całości, stanów i międzywartości, wartościami zastępczymi.

Doświadczenie nie istnieje pozaosobowo i nie jest jednorodne, a więc zawiera immanentną potencjalność.

Sztuka jest doświadczeniem. Doświadczenie jest

możliwością jednorazową a jednorazowość widzę jako najważniejszą cechę ciągłej wieczności.

1977—1979

Komunikować w sztuce to prowokować międzyrzeczywistościowe międzyjęzykowe, lub międzywyobrażenia obszarów myśli albo tylko prowokować nas wobec nas.

Siłą sztuki jest to, że nigdy pozornie nie musi tkwić w centrum życia.

Sztuka jako rzeczywistość ciągle wyłania swoje metody i swoją logiczność a nie wynika z nich.

Sztuka nie powinna służyć utwalaniu wartości ani poglądów a winna być jak przedporozumienie.

Nie ma konieczności poszukiwania istnieje tylko konieczność istnienia. O ile poszukiwanie jest rodzajem istnienia to zmienia wszystko.

To o czym możemy mówić z powodu sztuki jest tylko bliskością doświadczania sztuki o ile nie wynika z pobudzenia innych warunków wcześniej spotkanych.

Istotne nie jest dane, powiedziane, przedstawione czy uczynione, istotne ISTNIEJE pomiędzy, ISTOTNE zmierza ku mocy niewyraźności.

Już nie milczy a jeszcze nie mówi, niepotrzebne ale właśnie jest możliwe do natychmiastowego użycia ale niezastosowalne, błache jakoby a wskazujące nie tylko na siebie — TO POTENCJALNE.

21.VII.1978

Mieści mnie świat a ja próbuję ten sam świat intencjonalnie pomieścić w sobie oraz być z nim całym.

— Czy wydzielenie musi być ułomnością, którą opłacamy poznawanie?

- Dlaczego całość bez granic upodabnia się nam raczej do wierzenia a o byciu zapominamy?
- Czyż niewiarygodne musi być najbliższej egzystencji a może przede wszystkim egzystencji poznającej?

1979

Działanie w sztuce pozbawione niewyraźności jest jak skończenie, odrzucenie zużytego o skończonej a tym samym wyczerpanej użyteczności. Wszystko co można zwerbalizować czy uzasadnić w konkretnej realizacji artystycznej i tak zawsze pozostaje dalekie od istoty sztuki, która przecież całą mocą ciąży ku niewyraźnemu.

Niewyraźne w sztuce jest zawartością, bez której o sztuce nie mówimy.

Język zmierza do zwerbalizowania niewyraźnego, a więc i do zewnętrznego wydzielenia immanentnych wartości.

Sztuka niewyraźna wywołuje, narzuca umiejscawia, rozpościera ale nie „inventaryzuje” ekwiwalentnym opisem.

Niewyraźne w sztuce jest doświadczane z całościowym integrowaniem wewnętrznym.

Niewyraźne pozostaje z rzeczywistością medialną, która to nasycia energetycznie motywowaną całość bez jej granic.

Niewyraźne jest pozbawione odniesień odróżnionych czasów mimo iż zawiera każdorazowo „czas własny”.

Niewyraźne jest sferą immanentną wobec całej reszty, która tak samo jak ono jest.

To co zostało doświadczone (również w obszarze tzw. metafizyki) jest obiektywne.

Niewyraźne wyłącznie przynależy do całościowych wartości światła i jest z ponad granic dychotomii, a przynależy do sumy bytów.

DEFINIOWALNE → WYRAŻALNE → NIEWYRAŻALNE →

1978

POTENCJALIZM jest reakcją czynnej świadomości artystycznej na rzeczywistość świata

d o m o ś c i zastanej (potocznej, filozoficznej, ontologicznej, artystycznej, kulturowej).

1. Zaistnienie potencjalistycznych wartości jest pełne i możliwe o ile jednocześnie z „formami” skomunikowania czy inicjacji występuje byt.
2. Potencjalne działanie ma maksymalnie ograniczoną ilość determinant oraz wstępnych poziomów relatywności dla stwarzania możliwości maksymalnego nadbudowywania personalnego.
3. Nadbudowywanie nie jest założone jako ewokowanie ani potwierdzanie istniejących systemów, metod, reguł interpretacji itp.
4. Reguły artystyczne w dążeniach potencjalnych są tylko z istoty jednorazowe.
5. Potencjalizm jest dążeniem — nie jest ani gatunkiem, ani językiem ani kolejnym izmem analitycznym.
Jest między = wartością
między = relacją
lub pytaniem w negatywie.
6. Potencjalizm nie sprowadza się nigdy do prostych przeciwstawności np. jest obrazem jakiejś rzeczywistości i samą rzeczywistością jednocześnie.
7. Potencjalne nastawienie jest odwiecznym powołaniem i wyróżnikiem sztuki.
8. Potencjalizm prosto przywraca jedność intencji z bytem bezpośrednim.
9. Potencjalizm jest zbliżaniem i osiąganiem niewyraźnego.

1979

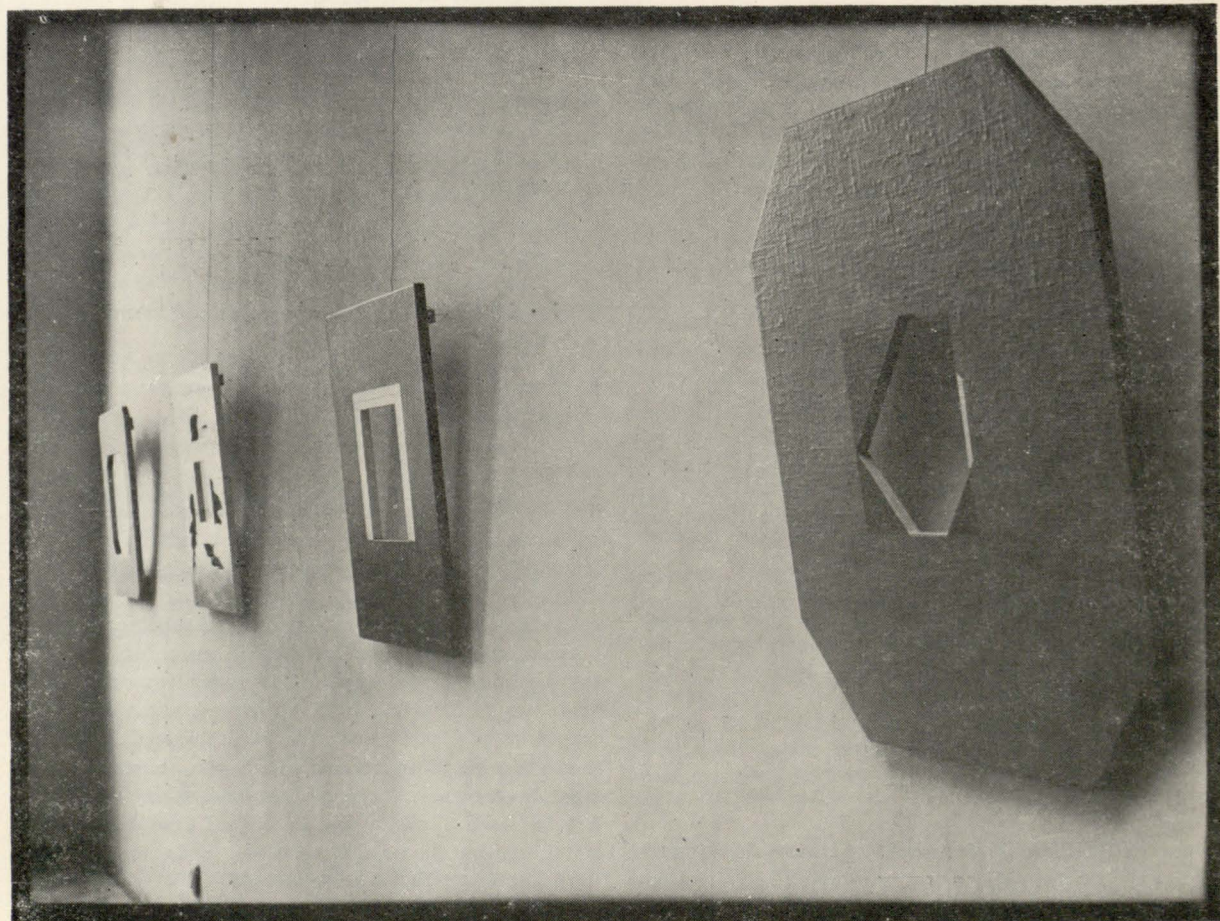
Kiedy milczysz jesteś w jedności ze światem, kiedy otworzyłeś usta aby powiedzieć mówisz w pierwszej osobie, kiedy mówisz, a nie straciłeś milczenia ani początku rozwartych ust należysz do świata. Kiedy mówisz coś szczególnego i tracisz milczenie a także dopiero co rozwarte usta i kontakt ze światem, to nie pomiń pustego. Kiedy nie zachowujesz NIC, nie możesz rozumieć czegoś. Kiedy zamierzasz utrzymać tylko COŚ, to niczego nie doświadczasz. Kiedy nie doświadczasz to nie masz i nie ma twojego. Kiedy nie jest to twoje i nie twoje, to w jaki sposób ty jesteś między światem i tobą — gdzie jesteś między tobą i tobą — gdzie jesteś?

8

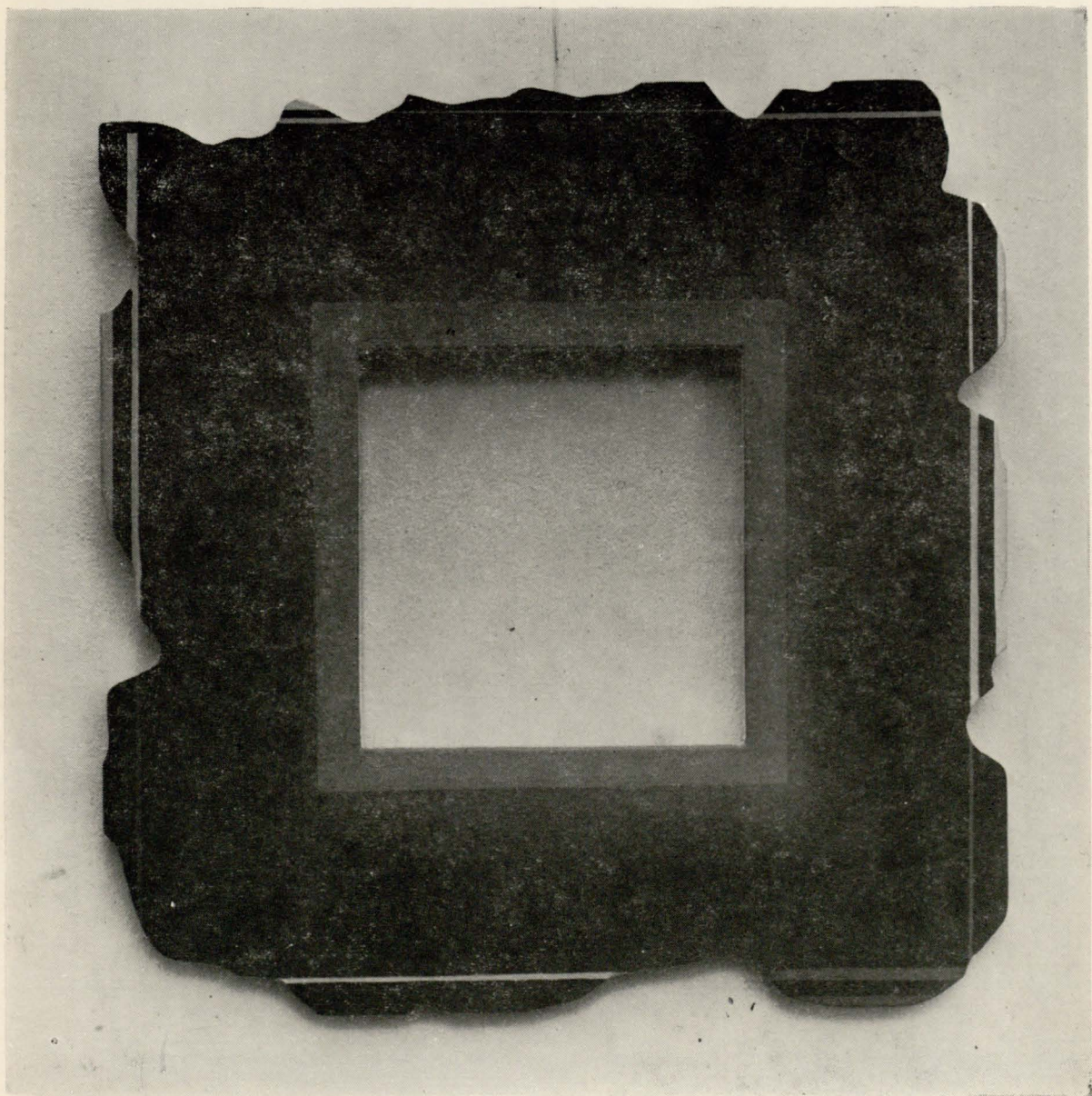
OBSZARY KONCENTRUJĄCE DLA SIEDZĄCYCH

1. OBSZAR KONCENTRUJĄCY I 1977—75
plyta akryl 70×70
2. OBSZAR KONCENTRUJĄCY VI 1975—76
plyta akryl 70×70
3. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XIV 1976—77
plyta akryl 70×70
4. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XXVII 1976—77
plyta akryl 70×70
5. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XXVIII 1976—77
plyta akryl 70×70
6. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XXXIV 1976—77
plyta akryl 70×70
7. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XXXV 1977
plyta akryl 70×70
8. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XLI 1977—78
plyta akryl 70×70
9. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XLIII 1977—78
plyta akryl 70×70
10. OBSZAR KONCENTRUJĄCY LVII 1979—80
plyta akryl 100×100

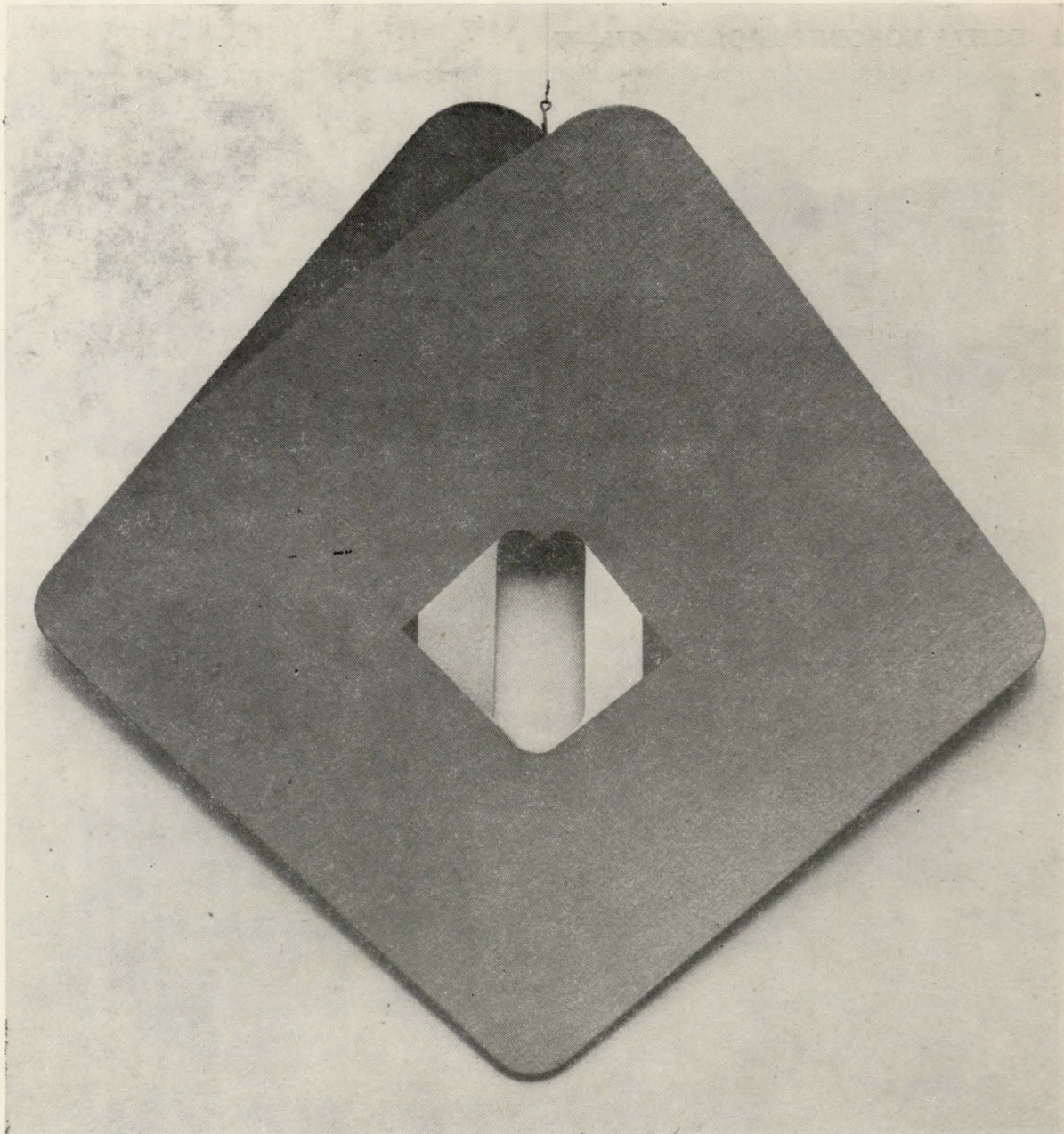
4. OBSZARY KONCENTRUJĄCE 1981 BWA LUBLIN

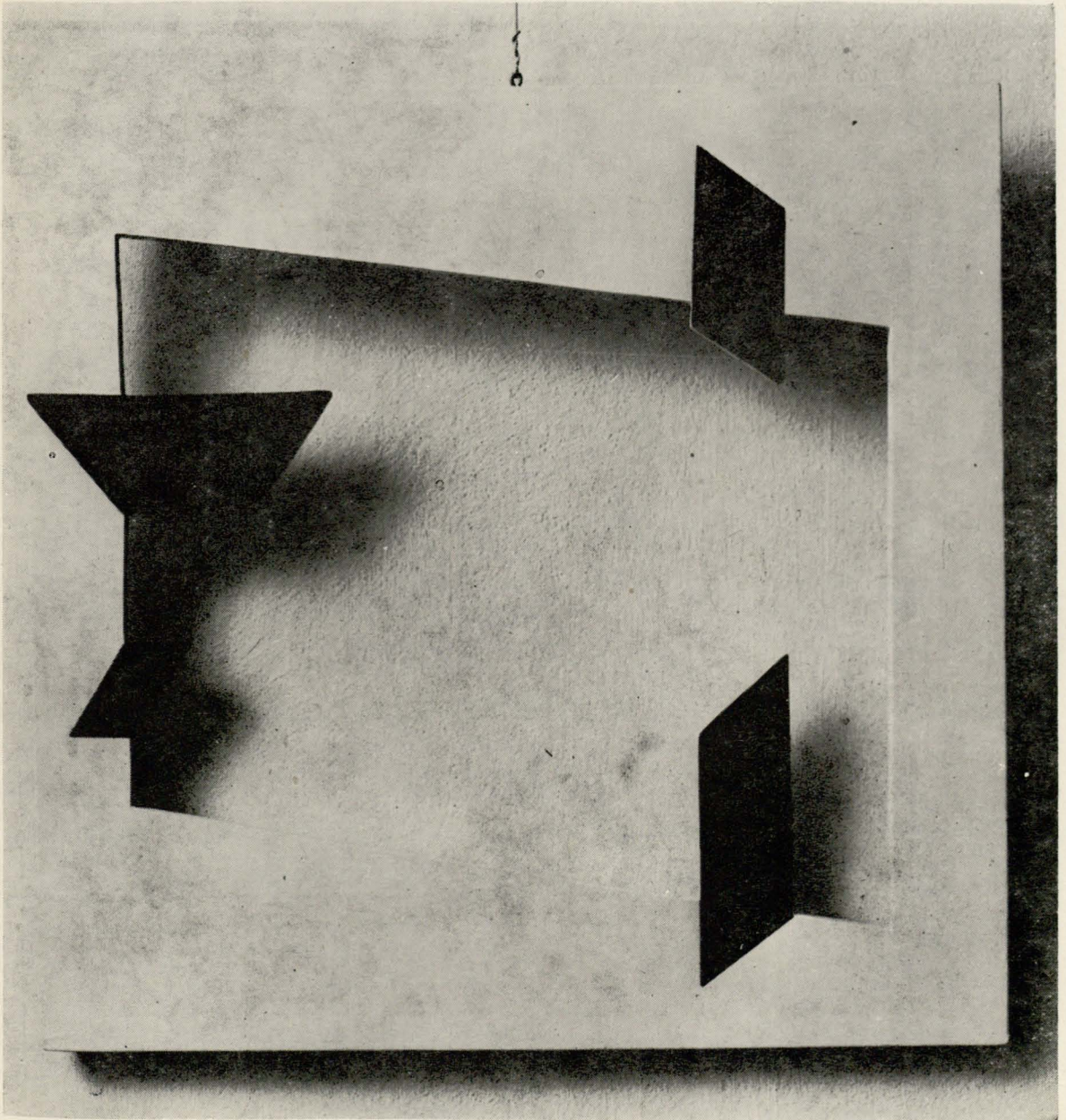
5. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XVI 1976—77

6. OBSZAR KONCENTRUJĄCY LVII 1979—80

7. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XLII 1977—78

8. OBSZAR KONCENTRUJĄCY XXVIII 1976—77

